

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1SŽa/18/2012
Identifikačné číslo spisu:	1012200560
Dátum vydania rozhodnutia:	11.09.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:1012200560.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: T., nar. X.X.XXXX, štátny príslušník Republiky Pobrežie Slonoviny, podľa vlastného udania naposledy v zahraničí bytom: K., aktuálne s miestom pobytu Pobytový tábor Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky Rohovce, zastúpeného Mgr. Vierou Orichovou, pracovníčkou Slovenskej humanitnej rady, Páričková 18, Bratislava, proti odporcu: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Migračný úrad so sídlom Pivonková 6, Bratislava o preskúmanie rozhodnutiu odporcu ČAS: MU-550-23/PO-Ž-2011 zo dňa 2.2.2012 na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/15/2012-50 zo dňa 2. mája 2012 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/15/2012-50 zo dňa 2. mája 2012 zmeňuje tak, že rozhodnutie odporcu ČAS: MU-550-23/PO-Ž-2011 zo dňa 2.2.2012 v časti o neposkytnutí doplnkovej ochrany zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

PREDMET VECI

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie ČAS: MU-550-23/PO-Ž-2011 zo dňa 2.2.2012 v časti o neposkytnutí doplnkovej ochrany podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle. O trovách rozhodol krajský súd tak, že navrhovateľovi právo na ich náhradu nepriznal

Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k názoru, že je ho potrebné v napadnutej časti potvrdiť ako zákonné a vecne správne.

Krajský súd k námietke, že napadnutý výrok je nepreskúmateľný pre jeho nezrozumiteľnosť, resp. pre nedostatok dôvodov a rozhodnutie je v rozpore s obsahom spisu uviedol, že táto námietka nie je dôvodná.

Podľa krajského súdu odporca v odôvodnení svojho rozhodnutia a teda aj napadnutého výroku opísal zistený stav vecí, vychádzajúc tak z obsahu v konaní vykonaného vstupného pohovoru ako aj zo správ o krajine pôvodu navrhovateľa, osobitne tiež zameraných na otázku získania štátneho občianstva Pobrežia Slonoviny. Uviedol prečo a na základe akej úvahy dospel k záveru, že navrhovateľ je štátnym občanom Pobrežia Slonoviny. Podľa krajského súdu takto prezentované odôvodnenie napadnutého rozhodnutia a to aj jeho napadnutej časti je zrozumiteľné a náležité odôvodnené.

Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ namietal, že v odôvodnení rozhodnutia sa uvádza, že strávil pol roka vo výkone trestu, pričom v dotazníku žiadateľa o azyl sa takýto údaj nenachádza, ktorá skutočnosť spôsobuje rozpor zisteného stavu vecí s obsahom spisu.

Po podrobnom oboznámení sa s odôvodnením napadnutého výroku rozhodnutia s obsahom spísaného dotazníka, resp. zápisníc o podaní vysvetlení krajský súd dospel k záveru, že navrhovateľ sa skutočne vo svojich výpovediach nevyslovil tak, ako uvádza odporca na 4. strane svojho rozhodnutia. Ide zjavne o chybu vo vypracovaní písomného vyhotovenia rozhodnutia, ktorá však podľa krajského súdu nemala vplyv na jeho zákonnosť, navrhovateľ ani v podanom opravnom prostriedku netvrdil, že by bol vo väzení, resp. že by bol objektom zlého zaobchádzania, pričom odporca vychádzal pri vydaní svojho rozhodnutia zjavne zo zistenia, že navrhovateľ nebol v naznačenom smere obťažovaný.

K námietke navrhovateľa, že zistenie skutkového stavu vecí je nedostačujúce na posúdenie vecí (že odporca sa nezaoberal situáciou v Somálsku a ani otázkou získania štátneho občianstva Somálska, že nezabezpečil preklad textu celého zákona o štátnom občianstve Pobrežia Slonoviny) a že odporca vec nesprávne posúdil po právnej stránke, krajský súd uviedol, že vzhľadom k charakteru týchto námietok, ktoré spolu súvisia a jedna nadväzuje na druhú, súd v odôvodnení rozsudku spojil ich preskúmanie do jedného celku.

Podľa krajského súdu tieto námietky nie sú dôvodné.

Ako to vyplýva z obsahu odôvodnenia rozhodnutia odporcu, podobne aj z výpovede navrhovateľa, navrhovateľ je synom otca Somáľčana a matky občianky Pobrežia Slonoviny, pričom navrhovateľ sa narodil a celý svoj život prežil na Pobreží Slonoviny.

Navrhovateľ tvrdil, že štátnou príslušnosťou je Somáľčan, čo odôvodnil tým, že jeho otcom je Somáľčan. Toto svoje tvrdenie nijakým spôsobom nepreukázal, nikdy nemal žiaden doklad o svojom občianstve a nikdy nežiadal štátne orgány o vydanie dokladu o svojom občianstve. Uviedol, že mal rodný list vystavený pri jeho narodení.

Krajský súd uviedol, že odporca zabezpečil a do spisu založil preklad príslušných ustanovení (článkov zákona o štátnom občianstve Pobrežia Slonoviny (zák. č.72-852 z 21.12.1972). Podľa znenia čl. 6 tohto zákona občanom Pobrežia Slonoviny je legitímne ale legitimované dieťa narodené na Pobreží Slonoviny, pokiaľ nie sú obaja rodičia cudzinci.

Ako vyplýva z obsahu navrhovateľovej výpovede, rodičovstvo ním označených rodičov nebolo nikdy sporné, teda možno konštatovať, že je legitímnym dieťaťom svojich rodičov: otca menom T. (Somáľčana) a matky I. (štátnej príslušníčky Pobrežia Slonoviny). Ak teda odporca konštatoval, že navrhovateľ je štátnym občanom Pobrežia Slonoviny, tento jeho názor je podľa krajského súdu odôvodnený a správny a to bez ohľadu na navrhovateľom tvrdené, že nemal doklad o tomto občianstve. Nakoľko navrhovateľ celý život prežil na Pobreží Slonoviny a s touto krajinou spojil aj dôvod svojho odchodu z nej, nebolo v konaní potrebné vykonať ďalšie dokazovanie v tomto smere.

V tejto súvislosti krajský súd poukázal na zjavný rozpor v tvrdeniach navrhovateľa, obsiahnutých v opravnom prostriedku. Odporca totiž pri vydaní napadnutého rozhodnutia tak výroku o neudelení azylu, ako aj výroku o neposkytnutí doplnkovej ochrany vychádzal z rovnakých zistení týkajúcich sa štátneho

občianstva navrhovateľa. Navrhovateľ tým, že podal opravný prostriedok len proti výroku o neposkytnutí doplnkovej ochrany, akceptoval výrok o neudelení azylu, v podstate rešpektoval zistenia odporcu o jeho štátnom občianstve vo vzťahu k neudeleniu azylu.

Navrhovateľ tiež poukázal na diskrimináciu Pobrežia Slonoviny vo vzťahu k menšine Dioula, ku ktorej patrila jeho matka. Túto diskrimináciu videl v tom, že nezískal štátne občianstvo tohto štátu. Ani táto námietka podľa krajského súdu neobstojí, nakoľko ako vyplýva z vykonaného dokazovania, navrhovateľ štátne občianstvo Pobrežia Slonoviny získal a zo správ o krajine pôvodu nevyplýva neľudské či ponížujúce zaobchádzanie v prípade návratu na Pobrežie Slonoviny. Iba všeobecná situácia v tejto krajine nie je sama o sebe dôvodom k poskytnutiu doplnkovej ochrany, podobne ako ani určitý diskriminačný prístup tejto krajiny k určitým skupinám jej obyvateľov. Navrhovateľovi nebol uložený trest smrti, pričom zo správ o krajine pôvodu niet zmienky o tom, že v tejto krajine prebiehal vnútroštátny či medzinárodný konflikt v dôsledku ktorého by bola v prípade návratu navrhovateľa ohrozená jeho osobná integrita.

Pretože odporca v konaní vykonal náležité a pre posúdenie veci potrebné a dostatočné dokazovanie, ktorého výsledky správne posúdil, pričom svoje zistenia aj logicky a v postačujúcej miere aj odôvodnil, krajský súd nedospel k záveru, žeby navrhovateľom vznesené námietky boli spôsobilé k tomu, aby došlo k zrušeniu napadnutého výroku o neposkytnutí doplnkovej ochrany, preto výrok rozhodnutia potvrdil ako správny a zákonný.

II.

STRUČNÉ ZHRNUTIE ODVOLACÍCH DŮVODOV NAVRHOVATEĽA

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom vytýkal krajskému súdu neúplné zistenie skutkového stavu veci, nakoľko doteraz zistený skutkový stav neobstojí a sú tu aj ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené. Súčasne namietal nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom.

Navrhovateľ sa nestotožnil so záverom krajského súdu, že je štátnym občanom Pobrežia Slonoviny. Od samého počiatku tvrdil, že je občanom Somálska a to napriek tomu, že sa narodil na Pobreží Slonoviny a prežil tam celý život. O svojom štátnom občianstve nemal žiaden dôkaz, pretože svoj rodný list, na ktorom sa uvádza že je somálskym štátnym občanom stratil.

Odporcovi vyčítal, že svoj záver o nadobudnutí štátneho občianstva Pobrežia Slonoviny vyvodil z útržkového prekladu niektorých paragrafov zákona o štátnom občianstve Pobrežia Slonoviny, ktorý bol založený v administratívnom spise. Na to, aby bolo možné náležitým spôsobom zodpovedne posúdiť otázku štátneho občianstva navrhovateľa, bolo potrebné si vyžiadať, preložiť a vyhodnotiť celý zákon o štátnom občianstve, o ktorý odporca svoje rozhodnutie opiera.

Nie je zrejmé, ktoré konkrétne ustanovenia zákona o štátnom občianstve by sa mali na navrhovateľa vzťahovať a navyše z jeho výpovede nie je zrejmé, či je legitímnym alebo legitimovaným dieťaťom narodeným v manželstve alebo mimo neho.

Odporca ani krajský súd dostatočným spôsobom nezistili rozhodujúce skutočnosti pre posúdenie veci a zistenie skutkového stavu preto považuje za nedostačujúce.

Navrhovateľ krajskému súdu vyčítal, že sa nevysporiadal s jeho námietkou, týkajúcou sa posúdenia skutočného uplatňovania právnych predpisov Pobrežia Slonoviny, z ktorých odporca vyvodil záver o štátnom občianstve navrhovateľa, s ktorým sa krajský súd stotožnil.

Navrhovateľ poukázal na to, že v spise odporcu sa nachádzajú informácie, ktoré hovoria o diskriminácii moslimských menšín spočívajúcich vo veľmi reštriktívnom a problematickom uplatňovaní článkov upravujúcich kto má nárok na štátne občianstvo Pobrežia Slonoviny (MZV USA, Správa o dodržiavaní

ľudských práv 2010) a všeobecné informácie o Pobreží Slonoviny, v ktorých sa poukazuje na to, že v krajine sa dlhé roky uplatňovala diskriminačná politika tzv. „Ivorité“ - odmietnutie pre menšiny (str.77 a nasl.).

Vo svojom vstupnom pohovore navrhovateľ uviedol, že jeho matka je príslušníčka kmeňa „senufo“ zo severu krajiny, ktorej materinským jazykom je jazyk „dioula“, a teda patrí do skupiny moslimov zo severu „dioulas“. Otec je cudzinec - Somáľčan. Navrhovateľ je náboženským vyznaním moslim - sunnít.

S ohľadom na uvedené v spise založené informácie o krajine pôvodu je podľa navrhovateľa pravdepodobné, že sa stal obeťou diskriminačnej politiky, ktorá bola dlhé roky na Pobreží Slonoviny uplatňovaná a nezískal štátne občianstvo Pobrežia Slonoviny, napriek tomu, že sa tam narodil a jeho matka bola štátnou občiankou Pobrežia Slonoviny a teoreticky by podľa zákona mal mať nárok na toto štátne občianstvo.

S uvedenými informáciami o Pobreží Slonoviny, ktoré opisujú diskrimináciu pri získavaní štátneho občianstva a potvrdzujú príbeh navrhovateľa, sa odporca ani krajský súd vôbec nevysporiadali.

Navrhovateľ preto vyčítal krajskému súdu, že nezisťoval možnosť získania somálskeho štátneho občianstva v prípadoch detí narodených mimo Somálska, ak jeden z rodičov je Somáľčan. Keďže v administratívnom spise nie sú založené žiadne informácie týkajúce sa podmienok získania somálskeho štátneho občianstva, záver navrhovateľ o tom, že je štátnym občanom Pobrežia Slonoviny je absolútne nepodložený. Otázka posúdenia potenciálneho somálskeho občianstva je pritom dôležitá s ohľadom na skutočnosť, že v prípade, ak by navrhovateľ podľa somálskych zákonov po otcovi mal somálske štátne občianstvo, bolo v konaní nevyhnutné preskúmať, či somálske štátne občianstvo nie je prekážkou nadobudnutia štátneho občianstva Pobrežia Slonoviny podľa zákona o štátnom občianstve Pobrežia Slonoviny.

Touto otázkou sa nezoberal odporca ani krajský súd, keďže nepovažovali za potrebné komplexne preskúmať celý zákon o štátnom občianstve.

Navrhovateľ napokon poukázal na to, že po vyhlásení napadnutého rozsudku mu bol doručený originál výpisu z registra narodení syna menom T., nar. XX.X.XXXX, v ktorom sa uvádza, že matkou uvedeného je F., štátna občianka Pobrežia Slonoviny a otcom je T., štátny občan Somálska. Uvedený dokument predložil navrhovateľ ako dôkaz, ktorý priamo potvrdzuje že je štátnym občanom Somálska. Uvedený dôkaz nebolo možné podľa navrhovateľa predložiť počas konania pred odporcom z dôvodu, že sa nenachádzal na území SR a navrhovateľovi bol doručený až 8.6.2012.

S ohľadom na skutočnosť, že krajinou pôvodu navrhovateľa je Somálsko, žalobca si mal v konaní zaobstarať relevantné informácie o krajine pôvodu a podľa zistených skutočností posúdiť možnosť udelenia medzinárodnej ochrany.

V nadväznosti na citované ustanovenie § 13a zákona o azyle s dôrazom na definíciu vážneho bezprávia podľa § 2 písm. f/ bod 3/ zákona o azyle navrhovateľ poukázal na stanovisko UNHCR k poskytnutiu medzinárodnej ochrany žiadateľom o azyl zo Somálska, z ktorého vyplýva, že akákoľvek osoba, ktorá bude vrátená do južného a stredného Somálska bude už len z dôvodu prítomnosti v južnom a strednom Somálsku čeliť reálnej hrozbe závažného bezprávia.

Navrhovateľ uviedol, že v jeho prípade existujú vážne dôvody domnievať sa, že v prípade návratu do krajiny pôvodu - do Somálska, bude vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, z dôvodu svojvoľného násillia počas ozbrojeného konfliktu. Ako vyplýva z predloženého výpisu z registra narodení, somálske štátne občianstvo je jediným občianstvom navrhovateľa a jeho jedinou krajinou pôvodu je Somálsko. V prípade návratu do krajiny pôvodu by bol vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia.

Navrhovateľ uviedol, že síce prežil v Pobreží Slonoviny celý svoj život, Pobrežie Slonoviny však nespĺňa zákonné požiadavky vymedzujúce bezpečnú tretiu krajinu. Skutočnosť, že Pobrežie Slonoviny nie je

stabilným právnym štátom s demokratickým právnym zriadením je zrejmá z informácií založených v administratívnom spise. Okrem toho poukázal na to, že s ohľadom na zhoršenú bezpečnostnú situáciu v Pobreží Slonoviny dňa 15.6.2012 UNHCR publikovalo nové stanovisko k poskytnutiu medzinárodnej ochrany žiadateľov o azyl, v ktorej poukazuje na zlú bezpečnostnú situáciu a na potrebu posúdiť žiadosť o medzinárodnú ochranu aj z tohto hľadiska. Podľa založených informácií o Pobreží Slonoviny je predpoklad, že práva navrhovateľa ako cudzinca by v krajine, ktorá je známa diskrimináciou voči cudzincom neboli rešpektované.

Na základe uvedeného navrhovateľ navrhol aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

III.

STRUČNÉ ZHRNUTIE VYJADRENIA ODPORCU K ODVOLACÍM DŮVODOM NAVRHOVATEĽA

Odporca sa vyjadril k odvolaniu navrhovateľa tak, že navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správne potvrdiť.

K námietke navrhovateľa týkajúcej sa nedostatku pri vyhodnotení zákona o štátnom občianstve Pobrežia Slonoviny uviedol, že do administratívneho spisu zadovážil potrebné informácie týkajúce sa nadobúdania štátneho občianstva v Republike Pobrežia Slonoviny, ktoré sa nachádzajú v spise na č. 1 7-16 správy Odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce zo dňa 12.8.2011. Súčasťou týchto správ sú aj informácie, či sa národnostné menšiny, konkrétne somálska menšina, prípadne aj iné menšiny stretávajú s porušovaním ľudských práv, čím odporca zisťoval aj spôsob, ako sa uplatňujú zákony v navrhovateľovom prípade. Odporca uviedol, že má za to, že podrobne zisťoval spôsob nadobúdania štátneho občianstva v krajine pôvodu, v prípade že právna zástupkyňa mala záujem analyzovať úplne všetky ustanovenia zákona o štátnom občianstve Pobrežia Slonoviny, mohla tak urobiť z vlastnej iniciatívy. Nepredložila však odlišné informácie týkajúce sa zákona o štátnom občianstve Pobrežia Slonoviny. Podľa odporcu bolo potrebné tvrdenia o tom, že somálske štátne občianstvo môže byť prekážkou nadobudnutia štátneho občianstva Pobrežia Slonoviny dokázať.

Podľa odporcu tvrdenie navrhovateľa o štátnom občianstve Somálska nebolo preukázané žiadnym priamym dôkazom, ku kópii rodného listu syna navrhovateľa odporca uviedol, že je k nemu ťažké zaujať stanovisko, nakoľko bol predložený až v súdnom konaní, odporca nemá k dispozícii originál a nevie posúdiť jeho pravosť.

Odporca ďalej uviedol, že ak by aj navrhovateľ svojim narodením nadobudol somálske štátne občianstvo, bez prejavenej vôle jeho zákonných zástupcov, čím sa rozumie prihlásenie sa na príslušnom somálskom štátnom orgáne, nie je možné, aby požíval práva a povinnosti vyplývajúce mu zo štátneho občianstva. Logicky preto somálske štátne orgány ani nemôžu byť pôvodcom vážneho bezprávia vo vzťahu k navrhovateľovi. Nemajú vedomosť, že je ich štátnym občanom a nemajú žiadny teritoriálny dosah, keďže navrhovateľ sa na území Somálska nikdy nenachádzal.

Podľa odporcu dokonca aj v prípade, že by navrhovateľ nenadobudol štátne občianstvo Republiky Pobrežia Slonoviny, i v takomto prípade je táto krajina jeho krajinou pôvodu (podľa bodu č. 89 kritérií a postupov pri udeľovaní statusu utečenca).

Preto je podľa odporcu správne, že sa posudzovala ako krajina pôvodu Republika Pobrežia Slonoviny, kde žil až do svojho odchodu a nie Somálsko, pričom štátnu príslušnosť navrhovateľa nemožno určiť.

Bezpečnostnou situáciou v Pobreží Slonoviny sa podrobne zaoberal aj z toho pohľadu, či by bol vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, túto hrozbu vyhodnotil ako nereálnu, nakoľko navrhovateľove individuálne problémy spočívali v tom, že mu v roku 2003 bola demonštrujúcim davom zlomená ruka, odvtedy žiadne problémy nemal.

K argumentácii týkajúcej sa etnickej príslušnosti dioulas odporca uviedol, že navrhovateľ ani netvrdil, že je jej príslušníkom. Vypovedal, že týmto jazykom hovorila jeho matka, on ho však neovláda, netvrdil ani,

že by mu z jazyka jeho matky vyplynuli nejaké ťažkosti, že by bol preň diskriminovaný. Ani tvrdenia právnej zástupkyne navrhovateľa, že existujú správy o prenasledovaní moslimov zo severu sa nevzťahujú na navrhovateľa, nakoľko pochádza z mesta Abdijan, ktoré je na juhu krajiny a okrem toho, navrhovateľ ani sám netvrdil, že by bol pre príslušnosť moslima zo severu prenasledovaný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 11. septembra 2012 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

Podľa § 2 písm. a/ zákona na účely tohto zákona sa rozumie

medzinárodnou ochranou udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany,

doplnkovou ochranou ochrana pred vážnym bezprávím v krajine pôvodu (písm. c),

Podľa § 2 písm. f/ zákona na účely tohto zákona sa rozumie vážnym bezprávím

1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon,
2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo
3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu,

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu v napadnutej časti o neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj rozhodnutie odporcu v napadnutej časti, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť rozhodnutia odporcu v napadnutej časti.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Oporca svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že po vyhodnotení všetkých skutočností dospel k názoru, že v tomto prípade nebola preukázaná opodstatnenosť z obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, ako to vyplýva z Konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov (ďalej len Ženevská konvencia) a zo zákona o azyle. Keďže navrhovateľ sa podľa odporcu nestretol so žiadnou formou prenasledovania, tak ako je definované v zákone o azyle a ani v prípade

návratu mu žiadne prenasledovanie nehrozí, azyl mu neudelil.

Odporca argumentoval, že navrhovateľ vo svojej výpovedi uviedol, že je štátnym príslušníkom Somálskej republiky a nie je štátnym príslušníkom Pobrežia Slonoviny. Odporca však vyhodnotil výpoveď žiadateľa a zároveň si zaobstaral informácie o nadobúdaní štátneho občianstva Pobrežia Slonoviny a z týchto zdrojov podľa neho jasne vyplýva, že navrhovateľ je štátnym občanom Pobrežia Slonoviny. Narodil sa matke, ktorá bola štátnou občiankou Pobrežia Slonoviny a otcovi, ktorý bol cudzincom (Somáľčan). Podľa (zák. č. 72-852 z 21.12.1972 Pobrežia Slonoviny občanom Pobrežia Slonoviny je legitímne alebo legitimované dieťa narodené v Pobreží Slonoviny, pokiaľ nie sú obaja rodičia cudzinci. Z toho vyplýva, že navrhovateľ legitímnym dieťaťom svojich rodičov: otca menom T. (Somáľčana) a matky I. (štátnej príslušníčky Pobrežia Slonoviny). Navrhovateľ celý život prežil na Pobreží Slonoviny a s touto krajinou spojil aj dôvod svojho odchodu z nej, nebolo v konaní potrebné vykonať ďalšie dokazovanie a posudzovanie Somálska ako krajiny jeho pôvodu. Podľa odporcu prvým dôvodom na odchod z krajiny bol ten, že v Pobreží slonoviny nemá žiadnu identitu a preto tam nemôže nájsť prácu, aby uživil svoju rodinu. Problémy s totožnosťou boli odporcom vyhodnotené tak, že navrhovateľ je štátnym občanom Pobrežia Slonoviny a tým pádom má vyjasnenú aj svoju totožnosť. Uvedený dôvod je odlišný od dôvodov, ktoré sú presne vymedzené a v prípade ich preukázania sú relevantné na udelenie azylu. Navrhovateľ uvádzal ako problém to, že nemohol uživiť svoju rodinu a chcel ísť do Európy zarobiť ako profesionálny futbalista. Podľa odporcu išlo výlučne o ekonomické dôvody, ktoré nezakladajú žiadny dôvod na udelenie azylu.

Druhým dôvodom bola obava pred zlou bezpečnostnou situáciou v krajine, v jeho konkrétnom prípade sa to malo prejavíť tak, že v roku 2003 bol napadnutý počas demonštrácie, dav ho zranil, mal zlomenú ruku. Navrhovateľ však nevedel uviesť prečo ho demonštrujúci dav napadol a domnieval sa, že to bolo z dôvodu, že bol cudzinec. Tieto domnienky však podľa odporcu ničím nepodložil. Navyše bol napadnutý len jedenkrát a to ešte v roku 2003. Napadnutie nemožno podľa odporcu zaradiť pod pojem prenasledovanie, tak ako je definovaný v zákone o azyle. Pri fyzickom násilí by muselo ísť o závažné alebo opakované konanie. Navyše navrhovateľ nevyhľadal lekára, preto nemohlo ísť o závažné zranenie. Okrem toho je podľa odporcu sporné aj to, ako prišiel k zraneniam, nešlo len o jeho fyzické napadnutie, ale aj o pošliapanie davom, čo je pri nekontrolovaných demonštráciách bežné. Aj v tomto prípade by podľa odporcu chýbal úmysel navrhovateľovi ublížiť, ale išlo o náhodné zranenia počas demonštrácie.

Podľa odporcu je zrejmé, že ani v prípade jeho druhého dôvodu nejde o prenasledovanie tak, ako je definované v zákone o azyle.

Vzhľadom k tomu, že neboli naplnené dôvody pre udelenie azylu na území SR, odporca skúmal, či navrhovateľ spĺňa podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany.

Po citácii zákonného ustanovenia § 2 písm. f/ zákona o azyle odporca vyhodnotil, že navrhovateľ nespĺňa ani podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany, nakoľko nebolo preukázané, že navrhovateľovi hrozí v Pobreží Slonoviny trestné stíhanie a tým pádom mu nehrozí ani uloženie trestu smrti.

Zároveň podľa odporcu navrhovateľovi nehrozí ani mučenie, neľudské zaobchádzanie ani trest.

Vzhľadom k tomu, že v Pobreží Slonoviny neprebíha vnútroštátny ani medzinárodný ozbrojený konflikt, navrhovateľovi nehrozí žiadne ohrozenie života a ani nedotknuteľnosti jeho osoby z dôvodu konfliktu. Situáciu v krajine odporca hodnotil ako stabilizovanú. Rok po prezidentských voľbách, ktoré spôsobili v Pobreží Slonoviny konflikt, bol v roku 2011 bývalý prezident Laurent Gbagbo medzinárodným trestným súdom obvinený zo zločinov proti ľudskosti, napätie sa však vo väčšine oblastí uvoľnilo, ekonomika sa zlepšila a znova fungujú takmer všetky školy a nemocnice. Odporca však pripustil, že je ešte dlhá cesta k zmiereniu. Zmierenie je postupné a občas dochádza k násilnostiam medzi bývalými znepriatelenými stranami, ale súčasný stav je pokojný, občasne strety, ktoré sa týkajú väčšiny stretov dvoch znepriatelených skupín sa nedajú charakterizovať ako vnútroštátny ozbrojený konflikt.

Navyše mesto Abidjan odkiaľ navrhovateľ pochádza je charakterizované ako pokojné s výrazne lepšou bezpečnostnou situáciou.

K tvrdeniam zástupkyne navrhovateľa, že navrhovateľ je občanom Somálska, odporca uviedol, že matka navrhovateľa bola občianskou Pobrežia Slonoviny a navrhovateľ je jej legitímnym dieťaťom, o čom svedčí vlastníctvo rodného listu Pobrežia Slonoviny. Preto tvrdenie zástupkyne navrhovateľa odporca vyhodnotil ako účelové, majúce za snahu získať pre navrhovateľa postavenie občana Somálska, tak aby bola v súvislosti s ním ako krajina pôvodu posudzovaná Somálska republika, kde je oveľa nebezpečnejšia situácia a tým získať aj ľahšie medzinárodnú ochranu ako Somálčan. Pokiaľ ide o posúdenie bezpečnostnej situácie v Pobreží Slonoviny v súvislosti s niektorou z foriem vážneho bezprávia, odporca dospel k záveru, že navrhovateľovi nehrozí v Pobreží Slonoviny vážne bezprávie.

Pokiaľ ide o analýzu bezpečnostnej situácie v Somálsku, na ktorú sa odvoláva zástupkyňa navrhovateľa, táto nemá podľa odporcu s osobou navrhovateľa žiadny súvis, nakoľko navrhovateľ v Somálsku nikdy nežil a keďže je štátnym občanom Pobrežia Slonoviny, ani nebude nútený nikdy do tejto krajiny ísť.

Podľa odporcu Somálsko je iba krajinou pôvodu jeho otca a navrhovateľ nikdy de facto štátne občianstvo Somálska nezískal. Z tohto dôvodu je vyhodnotenie situácie v Somálsku so žiadosťou menovaného irelevantné.

Vzhľadom k tomu, že navrhovateľ napadol len tú časť rozhodnutia odporcu, ktorá sa týkala rozhodovania o doplnkovej ochrane, krajský súd sa v prieskumnom konaní zamerail na posúdenie zákonnosti rozhodovania odporcu v uvedenej časti. Pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia odporcu v napadnutej časti však bolo však potrebné vychádzať zo skutkových okolností týkajúcich sa aj otázky udelenia azylu. Ako totiž judikoval Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1SŽa/77/2010 zo dňa 12. októbra 2010

zmyslom a účelom doplnkovej ochrany je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území SR tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v odlišnom čase než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelenie či neudelenie doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z ktorých je potrebné vychádzať.

Z rozhodnutia odporcu o neposkytnutí doplnkovej ochrany rovnako ako aj pri rozhodovaní o azyle je zrejmé, že vychádzal z tvrdenia navrhovateľa, že je štátnym príslušníkom Somálskej republiky a nie je štátnym príslušníkom Pobrežia Slonoviny. Odporca však po vyhodnotení informácií o nadobúdaní štátneho občianstva Pobrežia Slonoviny ustálil, že navrhovateľ je štátnym občanom Pobrežia Slonoviny. Ďalej vychádzal z tvrdení navrhovateľa, že celý život prežil na Pobreží Slonoviny a s touto krajinou spojil aj dôvod svojho odchodu z nej, preto riziko vážneho bezprávia posudzoval vo vzťahu k tejto krajine.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (Materiál „Pobrežie Slonoviny-informácie o krajine pôvodu, vypracované k uvedenému prípadu dňa 4.1.2012 vedené pod č. p.: MU-ODZS-2012/000121-002 a informácie o krajine pôvodu Pobrežie Slonoviny vypracované dňa 12.8.2011 vedené pod č. p.: MU-ODZS-2011/000589-004)) z ktorých vyhodnotil a stručne popísal súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v Republike Pobrežie Slonoviny so zameraním na posúdenie dôvodov pre udelenie azylu a poskytnutie doplnkovej ochrany

Je teda zrejmé z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní odporca vychádzal, pričom odvolací súd názor odporcu, ktorý si osvojil aj krajský súd o určení štátnej príslušnosti navrhovateľa (Pobrežia Slonoviny) vzhľadom na tvrdenie navrhovateľa, že je štátnym občanom Somálska, a vzhľadom na dokumenty, ktorými pravdivosť týchto tvrdení v priebehu súdneho konania predložil,

považoval za predčasný.

Navrhovateľ totiž v priebehu súdneho konania predložil dôkaz, ktorým preukazuje tvrdenie o tom, že je štátnym príslušníkom Somálska, a to originál výpisu z registra narodení syna menom T., nar. XX.X.XXXX, v ktorom sa uvádza, že matkou uvedeného je F. štátna občianka Pobrežia Slonoviny a otcom je T., štátny občan Somálska.

Je síce pravdou, že uvedený dokument nebol odporcovi známy, keďže ho navrhovateľ nepredložil v čase pred vydaním napadnutého rozhodnutia.

Navrhovateľ však od samého počiatku správneho konania tvrdil, že je štátnym občanom Somálska a rovnako tvrdil, že otec bol Somálčan, požiadal o občianstvo, ale vie, že mu nebolo udelené. Rovnako ako ani jeho bratovi, ktorý je Somálčan. Uviedol, že jeho syn M. sa narodil XX.X.XXXX. v Abidjane, je somálskej štátnej príslušnosti (po ňom a žije so svojou matkou). Ďalej tvrdil, že tým, že sa otcovi, ktorý nebol pôvodom z pobrežia Slonoviny narodili deti na území Pobrežia Slonoviny, nemohli mať občianstvo Pobrežia Slonoviny.

Uviedol, že o azyl požiadal preto, lebo nemá žiadnu totožnosť v Pobreží Slonoviny, čo mu bránilo nájsť si tam prácu. Uviedol, že totožnosť je pre neho dôležitá, lebo ak bude mať totožnosť, jeho syn bude môcť chodiť normálnej do školy. Ďalším dôvodom bola obava o život na Pobreží Slonoviny, kde dlhodobo pretrváva zlá bezpečnostná situácia. Počas demonštrácie v roku 2003 (proti rebéliám, francúzskej armáde zdržiavajúcej sa na Pobreží Slonoviny) ho fyzicky napadli, postúpali po ňom a zlomili mu ľavú ruku. V nemocnici nebol ošetrený, vyliečili ho domácky. Napadnutý bol preto, že je cudzinec.

Zástupkyňa navrhovateľa v priebehu správneho konania v stanovisku k žiadosti o azyl alebo doplnkovú ochranu (zo dňa 23.1.2012) poukázala okrem iného na informácie, ktoré podľa nej potvrdzujú, že pre žiadateľa o štátne občianstvo, ktorého otcom je cudzinec moslimského vyznania a matka je príslušníčkou kmeňa Senufo zo severu krajiny, ktorej materinským jazykom je jazyk Dioula, bolo získanie štátneho občianstva naturalizáciou prakticky nemožné. Ďalej poukázala na správu MZV USA (strana 81 a nasl. spisu) podľa ktorej predpokladaný počet osôb bez štátnej príslušnosti sa môže pohybovať až do 900 000, pričom vláda neumožnila bez diskriminácie získať občianstvo týmto osobám.

Napokon poukázala na správy o krajine pôvodu (Pobrežie Slonoviny), ktoré potvrdzujú, že Pobrežie Slonoviny nemožno považovať za bezpečnú tretiu krajinu so stabilným demokratickým zriadením.

V priebehu správneho konania teda navrhovateľ ako aj jeho zástupkyňa navrhovateľa poukázali na opatrenia vlády, ktoré mali diskriminačný charakter vo vzťahu k osobám, ktoré nemajú štátne občianstvo Pobrežia Slonoviny a od samého počiatku navrhovateľ tvrdil, že nie je občanom Pobrežia Slonoviny, ale štátnym občanom Somálska. O týchto tvrdeniach predložil dôkazy, síce až v štádiu konania pred odvolacím súdom, ale vzhľadom k tomu, že nebolo možné ich považovať za skutočnosti, ktoré by z tvrdení navrhovateľa neboli správne orgánu alebo súdu známe, síce len vo forme tvrdení navrhovateľa, odvolací súd dospel k záveru, že pre posúdenie otázky splnenia podmienok pre poskytnutie doplnkovej ochrany navrhovateľovi je potrebné, predmetnú otázku posúdenia štátnej príslušnosti navrhovateľa s poukazom na predložený dôkaz navrhovateľa opätovne posúdiť.

Preto dospel k potrebe zmeny rozsudku tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku a po zrušení rozhodnutia odporcu v napadnutej časti tomuto vrátil na ďalšie konanie za účelom vykonania dokazovania ohľadne dôkazov ním predložených, pretože nimi preukazoval skutočnosti v priebehu správneho konania tvrdené.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu SR

Na tomto mieste považuje najvyšší súd za dôležité zdôrazniť, že nie je cieľom súdneho prieskumu v správnom súdnictve nahrádzať činnosť správneho orgánu. Východiskom prístupu súdu pre rozhodnutie či a do akej miery prípadné dokazovanie vykonávať bude, posúdenie dôvodnosti podaného opravného prostriedku z hľadiska uplatnených námietok navrhovateľa. Súdny prieskum rozhodnutí nie je možné vnímať ako odvolacie konanie v plnej apelácii, preto dôkazná aktivita súdu bude vždy činnosťou doplnkovou, nie však dominantnou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pripomína zásadu špecifickú pre konanie o medzinárodnej ochrane a pre otázku posudzovania dôveryhodnosti žiadateľa o azyl, ktorá vyplýva zo špecifickosti azylového konania, podľa ktorej v prípade, že je žiadateľ o azyl v dôkaznej núdzi a ak je možné predpokladať, že došlo alebo by mohlo dôjsť k porušeniu základných ľudských práv a slobôd žiadateľa o azyl, musí správny orgán skutočnosti uvádzané žiadateľom o azyl, resp. doplnkovú ochranu zohľadniť v pochybnostiach v jeho prospech.

Túto zásadu správny orgán nemusí použiť, pokiaľ vyvrátil dôveryhodnosť tvrdenia žiadateľa, čo však v uvedenej právnej veci správny orgán neučinil. Naopak navrhovateľ tvrdil, že je občanom Somálska a že v prípade jeho návratu do Somálska existujú vážne dôvody domnievať sa, bude vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, z dôvodu svojvoľného násillia počas ozbrojeného konfliktu.

Ako dôkaz predložil originál výpisu z registra narodení syna menom T., nar. XX.X.XXXX, v ktorom sa uvádza, že matkou uvedeného je F., štátna občianka Pobrežia Slonoviny a otcom je T. štátny občan Somálska.

Tento dôkaz síce odporcovi ani krajskému súdu nebol v čase ich rozhodovania známy, preto im nebolo možné vyčítať, že sa ním nezaoberali, na strane druhej, jedná sa o dokument, ktorý je spôsobilý potvrdiť vyjadrenia navrhovateľa, ktoré produkoval už v správnom konaní (o štátnej príslušnosti Somálska), preto odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeny rozsudku krajského súdu (§ 220 OSP) tak, že rozhodnutie odporcu v napadnutej časti je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Konanie a rozhodovanie súdu o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporcu o neudelení azylu je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti OSP a nie je pokračovaním administratívneho konania. Nie je preto úlohou prvostupňového súdu, ale ani odvolacieho súdu dopĺňovať vecnú či právnu argumentáciu rozhodnutia odporcu a nie je jeho úlohou ani vykonávať dokazovanie na skutočnosti, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu veci už v administratívnom konaní. Preto nebolo dôvodné rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vrátiť vec na nové posúdenie súdu, ale odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodné prvostupňové súdne rozhodnutie zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu v napadnutej časti zrušuje a vec mu vracia na nové konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka určenia štátnej príslušnosti navrhovateľa bude rozhodujúca a určujúca pre posúdenie otázky vo vzťahu ku ktorej krajine je potrebné skúmať relevantné informácie o krajine pôvodu a podľa zistených skutočností posúdiť možnosť udelenia subsidiárnej ochrany - doplnkovej ochrany.

Podľa bodu č. 90 Kritérií a postupov pri udeľovaní statusu utečenca otázka opodstatnenosti obáv žiadateľa z prenasledovania musí byť vyšetrovaná vo vzťahu ku krajine jeho príslušnosti.

Najvyšší súd dodáva, že rovnako aj otázka posúdenia existencie podmienok poskytnutia doplnkovej ochrany sa musí posudzovať vo vzťahu ku krajine jeho príslušnosti.

Pojem „krajina pôvodu“ je definovaný v ustanovení § 2 písm. k/ zákona o azyle, podľa ktorého na účely tohto zákona sa rozumie krajinou pôvodu štát alebo štáty, ktorých je cudzinec štátnym občanom, alebo v prípade osoby bez štátnej príslušnosti štát jej posledného bydliska.

Pokiaľ teda navrhovateľ tvrdí, že sa existujú dôvody vážneho bezprávia v krajine jeho príslušnosti, za

ktorú označil (Somálsko), je potrebné si overiť, či skutočne má občianstvo tejto krajiny. Pokiaľ sa preukáže, že krajinou jeho pôvodu je Somálsko, bude potrebné posudzovať existenciu podmienok poskytnutia doplnkovej ochrany vo vzťahu k tejto krajine, pretože spĺňa atribúty definície krajiny pôvodu v zmysle citovaného ustanovenia § 2 písm. k/ zákona o azyle, a to bez ohľadu na to, že navrhovateľa celý život prežil v Pobreží Slonoviny.

Štátne občianstvo totiž vyjadruje trvalý právny vzťah (zväzok) fyzickej osoby ku konkrétnemu štátu, pričom podmienkou trvania tohto vzťahu nie je, že občan štátu musí žiť na jeho teritóriu. Obsahom tohto vzťahu sú práva a povinnosti stanovené vnútroštátnym právom príslušného štátu.

Ak napriek ďalšiemu dokazovaniu nebude príslušnosť navrhovateľa možné jasne stanoviť, žiadosť navrhovateľa musí byť posudzovaná rovnakým spôsobom ako prípad osoby bez štátnej príslušnosti, čo znamená, že je treba považovať za miesto štátnej príslušnosti tú krajinu, v ktorej mala svoje trvalé bydlisko (podľa bodu č. 89 Kritérií a postupov pri udeľovaní statusu utečenca), a tou je Pobrežie Slonoviny.

V takom prípade ďalšie dokazovanie bude zamerané na skúmaní otázky existencie podmienok poskytnutia doplnkovej ochrany v Pobreží Slonoviny (krajinu jeho trvalého bydliska), predovšetkým na otázku zistenia postavenia cudzincov v Pobreží Slonoviny, ktorí síce nedisponujú priamym dokladom o štátnom občianstve inej krajiny, rovnako ako ani priamym dôkazom o štátnom občianstve Pobrežia Slonoviny, a podrobiť podrobnej analýze postoje štátnych orgánov k občanom, ktorí sú presvedčení o inej štátnej príslušnosti než Pobrežia Slonoviny, najmä akú politiku o občianstve uplatňujú štátne orgány vo vzťahu k cudzincom, ktorí sa považujú za štátnych príslušníkov Somálska, úrady im však takéto občianstvo odmietajú oficiálne uznať. V tejto súvislosti Najvyšší súd SR dáva do pozornosti odporcovi informácie, o Pobreží Slonoviny, ktorými disponoval už v čase rozhodovania o azyle, resp. doplnkovej ochrany (str. 77 administratívneho spisu - zdroj: Open Society Foundations zo dňa 14.5.2009).

V prípade, že za krajinu pôvodu po ďalšom dokazovaní bude považovať Pobrežie Slonoviny, informácie, ktoré sú obsahom administratívneho spisu odporca po analýze a doplnení o aktuálne informácie uvedie vo svojom rozhodnutí a v ďalšom konaní posúdi ako kvalifikovať prípady, keď žiadateľa o doplnkovú ochranu síce objektívne nie je možné považovať za príslušníka určitej politickej, náboženskej či inej vrstvy obyvateľstva v krajine pôvodu, je však nepochybné, že z určitých dôvodov je štátnymi orgánmi tejto krajiny s uvedenou vrstvou obyvateľstva spojovaný a je preto diskriminovaný

Úlohou odporcu bude teda verifikovať pravosť dokumentu - výpisu z registra narodení syna menom T., nar. XX.X.XXXX., a po posúdení obsahu dokumentu doplní informácie o krajine pôvodu navrhovateľa v nadväznosti na jeho zistenie, či sa jedná o štátneho občana Somálska, resp. Pobrežia Slonoviny to tak, aby tieto spĺňali nasledujúce požiadavky: a to, že
že informácie o krajine pôvodu použité vo veci medzinárodnej ochrany musia byť v maximálne možnej miere (1)relevantné, (2) dôveryhodné a vyvážené, (3) aktuálne a overené z rôznych zdrojov, a (4) transparentné a dostupné.

Až po doplnení dokazovania uvedeným smerom, odporca rozhodne o žiadosti navrhovateľa o poskytnutie doplnkovej ochrany v zmysle zákona o azyle.

Posúdenie hrozby vážneho bezprávia

Dôvody udelenia doplnkovej ochrany sú definované v § 13a zákona o azyle.

Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Za vážne bezprávie sa podľa tohto zákona považuje (§ 2písm. f)

1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon,
2. mučenie alebo neľudské alebo ponížujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo
3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Kým ustanovenie § 13a zákona o azyle obsahuje celkovú definíciu osoby, ktorá má nárok na udelenie doplnkovej ochrany, ustanovenie § 2 písm. f/ zákona o azyle špecifikuje definíčný prvok vážneho bezprávia.

Vzhľadom k tomu, že odporca sa otázkou existencie vážneho bezprávia v krajine Pobrežie Slonoviny už v napadnutom rozhodnutí zaoberal, Najvyšší súd SR vzhľadom k tomu, že záver odporcu o tom, že v Pobreží Slonoviny neprebíha vnútroštátny ozbrojený konflikt, považuje za predčasný, upriamuje pozornosť odporcu najmä na nasledujúce skutočnosti.

V prvom rade je potrebné v prípade, že sa príslušnosť navrhovateľa nebude dať jasne stanoviť, (v zmysle bodu č. 89 Kritérií a postupov pri udeľovaní statusu utečenca za miesto štátnej príslušnosti navrhovateľa považovať Pobrežie Slonoviny, teda tú krajinu, v ktorom mal svoje trvalé bydlisko a opätovne posúdiť otázku, či sa Pobrežie Slonoviny nachádza v situácii medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu (prvý krok testu).

Samotná skutočnosť, že v niektorých častiach krajiny pôvodu navrhovateľa je situácia pokojnejšia, hoc aj v regióne, odkiaľ žiadateľ pochádza a iné časti krajiny nemá vláda pod kontrolou (v administratívnom spise odporcu sa nachádzajú informácie, ktoré potvrdzujú, že násilnosti a potýčky medzi domácim obyvateľstvom a etnickým Malinke, resp. strety medzi mládežou a vojakmi republikánskych síl Pobrežia Slonoviny sa stali bežnými od konca povolebnej krízy 2010-2011, ktoré si vyžiadali viac ako 3000 mŕtvych, zdroj: Agence France- Presse zo dňa 1.1.2012), totiž nenasvedčuje jednoznačnému záveru odporcu o tom, že v Pobreží Slonoviny neprebíha žiaden vnútorný ozbrojený konflikt.

Odporca na základe správ o krajine pôvodu, ktoré citoval v rozhodnutí konštatoval, že situácia v Pobreží Slonoviny je stabilizovaná. Rok po prezidentských voľbách, ktoré spôsobili v Pobreží Slonoviny konflikt, bol v roku 2011 bývalý prezident Laurent Gbagbo medzinárodným trestným súdom obvinený zo zločinov proti ľudskosti, napätie sa však vo väčšine oblastí uvoľnilo, ekonomika sa zlepšila a znova fungujú takmer všetky školy a nemocnice. Odporca však pripustil, že je ešte dlhá cesta k zmiereniu. Zmierenie je postupné a občas dochádza k násilnostiam medzi bývalými znepriatelenými stranami, ale súčasný stav je pokojný, občasne stretý, ktoré sa týkajú väčšiny stretov dvoch znepriatelených skupín sa nedajú charakterizovať ako vnútroštátny ozbrojený konflikt.

Odvolaciemu súdu však neuniklo, že súčasťou správ o krajine pôvodu sú aj vypracované odpovede Odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce k č. p. MU-ODZS-2012/000121-002, kde sa na strane č. 82 uvádza, že bezpečnostná situácia je síce lepšia, ale násilnosti pokračujú. Vláda prezidenta Alassana Ouattaru nebola schopná dostať západ alebo sever krajiny pod kontrolu. Organizácia Spojených národov na Pobreží Slonoviny (ONUCI) zaznamenala od 11.7. do 11.8.2011 26 mimosúdnych popráv, správa UNICEF a Save the Children z 23.11 uviedla 1000 prípadov porušenia ľudských práv. Podľa hovorca OSN Touré násilnosti pokračujú aj inde v krajine (zdroj: IRIN, analýza: Pobrežie Slonoviny po roku, publikované 1.12.2011)

Záver o tom, že v krajine pôvodu neprebíha žiadny vnútorný ozbrojený konflikt nemožno vyvodíť zo zistení správneho orgánu, že v niektorých častiach krajiny je situácia pokojnejšia, keď informácie o krajine pôvodu potvrdzujú, že časť krajiny nemá vláda pod kontrolou a v krajine prebiehajú stretý medzi civilným obyvateľstvom a vojenskými zložkami, ktoré prinášajú obeť v radoch civilistov.

Bezpečnostnú situáciu v Pobreží Slonoviny preto musí odporca posúdiť opätovne, komplexne a to aj vo svetle informácií, na ktoré poukazuje zástupkyňa navrhovateľa, vrátane vyhodnotenia aktuálneho stanoviska UNHCR k poskytnutiu medzinárodnej ochrany žiadateľom o azyl z Pobrežia Slonoviny.

Odvolací súd na základe uvedeného dospel k záveru, že konštatovanie odporcu o tom, že v Pobreží

Slonoviny neprebíha vnútorný ozbrojený konflikt je predčasné, najmä s poukazom na informácie o krajine pôvodu, ktorými odporca disponoval už v čase rozhodovania o udelení azylu, resp. poskytnutí doplnkovej ochrany.

Po opätovnom posúdení otázky existencie vnútorného ozbrojeného konfliktu v Pobreží Slonoviny, odporca musí ako druhú v poradí skúmať otázku, či je navrhovateľ civilistom, štátnym občanom Pobrežia Slonoviny alebo cudzincom, (druhý krok testu) a až potom skúmať otázku, či navrhovateľovi hrozí vážne a individuálne ohrozenie života alebo telesnej integrity z dôvodu svojvoľného násillia (tretí krok testu). A to predovšetkým v kontexte tvrdení navrhovateľa o diskriminácii voči jeho osobe z dôvodu, že nemá štátne občianstvo Pobrežia Slonoviny, nemá žiadnu totožnosť, z toho dôvodu sa nemôže uplatniť na pracovnom trhu, jeho syn nemôže navštevovať školu ako deti štátnych občanov Pobrežia Slonoviny.

V ďalšom konaní preto odporca po vyhodnotení tvrdení navrhovateľa o vážnosti situácie v Pobreží Slonoviny a diskriminačných opatreniach vlády, ktorými neumožňuje cudzincom získať štátne občianstvo Pobrežia Slonoviny v kontexte posúdenia a vyhodnotenia existencie vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, posúdi opätovne možnosť poskytnutia doplnkovej ochrany navrhovateľovi.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal odvolací súd z § 224 ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1 OSP a v zmysle § 151 ods. 2 OSP úspešnému navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania, pretože si trovy právneho zastúpenia neuplatnil a ani ich nevyčísľil v zákonnej lehote v súlade s § 151 ods. 1 OSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.